

Háttéranyagok (sajtó)

I. Háttéranyag a „VÉLEMÉNY AZ ÚJ ALAPTÖRVÉNYRŐL” szóló részhez:

Idézetek a jelenleg hatályos alkotmányból valamint a 2012-től hatályos alapokmányból.

A Társadalombiztosítás fogalmának tudatos kiiktatása alaptörvényi szinten:

1. Magyar Köztársaság Alkotmánya (2011) 1949. évi XX. Törvény

„70/E. § (1) A **Magyar Köztársaság állampolgárainak joguk van a szociális biztonsághoz; öregség, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság és önhibájukon kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén a megélhetésükhöz szükséges ellátásra jogosultak.**

(2) A Magyar Köztársaság az ellátáshoz való jogot a **társadalombiztosítás** útján és a szociális intézmények rendszerével valósítja meg.

(3) Az ellátáshoz való jog a nyugellátás tekintetében az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött, a nyugellátás törvényi feltételeinek megfelelő személyre terjed ki. Törvény az e korhatárt be nem töltött személynek is nyugellátást állapíthat meg. Az általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően folyósított nyugellátás törvényben meghatározottak szerint csökkenthető és szociális ellátássá alakítható, munkavégzésre való képesség esetén megszüntethető.”

2. Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) (2012)

„XIX. cikk

(1) **Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson.** Anyaság, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

(2) Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.

(3) Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.

(4) Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.”

II. Háttéranyag a „VÉLEMÉNY AZ EGYÉNI SZÁMLÁS RENDSZER BEVEZETÉSÉRŐL” szóló részhez:

A NEMZETI NYUGDÍJPOLITIKAI KONCEPCIÓBAN SZEREPLŐ EGYÉNI SZÁMLÁS RENDSZER JELLEMZŐI:

„Egyéni számla jellemzői és öröklés:

Az új nyugdíjkezelések szerint, azaz a Nemzeti Nyugdíjpolitikai Konceptióban az szerepel, hogy a jövőben az állami rendszerben maradottnak a nyugellátását is kizárólag az egyéni számlás megtakarítások, (a magánpénztárak elvét követve) az ott felgyülemlett virtuális befizetések fogják meghatározni.

Bár mind a munkáltató, mind a munkavállaló továbbra is kiemelten magas járulékot/hozzájárulást fizetnek majd, ennek csupán töredéke fogja a majdani ellátás fedezetét jelenteni.

Kettébontják a munkavállalói járulékot sajátjogú és hozzátartozói részre, (ezek a hosszú távú, hosszmetzeti részt képzik), és a munkáltatók befizetési pedig csupán az átmeneti likviditási eszközt jelentenék, a rövidtávú, ún. keresztmetzeti részt. A hozzátartozói rész, mégha az felhasználásra nem is került sor, nem lesz örökölhető, sem beépíthető a saját, öregségi nyugdíjalapunkba.

Az özvegyeknek járó szolgáltatást nem a rendszer összes résztvevőjére, hanem csak az érintettekre terhelnék a jövőben, így az öregségi özvegyi járadék helyett kétszemélyes járadékot határoznánk meg házaspárok számára.

Az új rendszerben létrehoznának egy önszabályozó mechanizmust („szabályozás algoritmusokkal”), mely a várható élettartam növekedésével párhuzamosan, automatikusan növekvő nyugdíjkorhatárt jelentené.

Pozitívum az előterjesztésben, hogy a gyermekvállalásból adódó, jelenleg is létező nyugdíjhátrányokat kiegyenlítené, azaz a gyermekvállalási idő alatt kieső vagy csökkent járulékfizetést az életpálya jövedelmének átlagával venné figyelembe.

A kormány további elképzelése, hogy az egyéni számla örökölhetőségét korlátozni fogja, és kizárólag hozzátartozó (házastárs/gyermek) örökölheti, valamint azt is meghatározza, hogy felhasználni is csak nyugdíjcélra lehet majd. (magánnyugdíjnál megjelölt kedvezményezett, egyösszegű kifizetés stb)

Szerepet kap az anyagban, hogy a házastársak válása esetén osztható legyen az egyéni számla is.

Rengeteg a kérdés, a bizonytalanság az egyéni számla körül:

Ha az egyéni számla tulajdon, és vagyon elem, akkor miért csak a hozzátartozók örökölhetik? Diszkriminatív azon munkavállalókkal szemben, akiknek nincs közvetlen hozzátartozója, vagy ha „élettársi” kapcsolatban élnek. És miért csak nyugdíjcélra használható fel?

Vagyon vagy nem vagyon? Tulajdon vagy sem? (kis eszmefuttatás)

Ha ez vagyon, tulajdon, akkor a jog szerint örökölhető, tehát a egyén szabadon végrendelkezhethet arról, hogy halála után ki, milyen arányban, mit örököljön. Megnevezhet olyan személyt is, aki nem közvetlen rokona, végrendelkezhethet eltérőképpen is. Továbbmenve, ha ez vagyon, úgy nem csak a felhalmozási, de a kifizetési szakaszban az elhalálozott egyén számláján fennmaradó összeg is örökölhető kell, hogy legyen. (példa: megtakarítási számla, ingó, ingatlan vagyon, bankbetét stb.)

Ha azonban azt mondjuk, hogy ez nem kifejezetten vagyon, hanem inkább egy magán váromány, biztosítás, egy jövőbeni jogosultság, akkor felmerül a következő kérdés:

Az elképzelés szerint a házastársak válása esetén, a házasság idején a felek egyéni számláján felhalmozódott összeg feleződne, azon az alapon, hogy ez is, mint minden a házasság idején szerzett közös vagyon, tulajdon, osztható.

Ha ez nem vagyon, hanem egyéni biztosítás, nem is osztható. Ha vagyon, szabadon átruházható. Példa:

Megtakarítással egybekötött életbiztosítás a felhalmozási szakaszban, válás esetén sem osztható vagyon.

A házasság alatt a felek megállapodásának elvi alapját kellene megnyitni arra, hogy a kereset nélkül maradó fél részére a kereső fél megfizetheti a biztosítást, un. Kettős/ vagy párhuzamos biztosítási időszakkal, ezáltal a keresőképtelen, vagy inaktív fél egyéni számlájára is befizetés keletkezik. Ez minkét fél számára előnyös lehet,

ugyanakkor nem szolgáltatja ki a kereső felet, annak jövőbeli megtakarítását válás esetén a másik, inaktív félnek. A házassági szerződésben nem kellene a kizárás szabályát rögzíteni, nem kerülne veszélybe egyik fél nyugellátása, időskora sem.” (Írta: Királykúti Míra 2011. Július 27.)

III. Háttéranyag a „VÉLEMÉNY A T/4663. SZÁMÚ TÖRVÉNYJAVASLATRÓL, AZAZ A KORHATÁR ELŐTTI NYUGDÍJAK MEGSZÚNTETÉSÉRŐL” szülő részhez:

❖ Az MSZOSZ javaslata a korengedményes rendszer átalakítására:

„A korengedményes nyugdíjazás rendszerének átalakítását célzó MSZOSZ / OÉT munkavállalói oldalának javaslatáról:

Az MSZOSZ az Országos Érdekegyeztető Tanács plenáris ülésein, valamint a szakbizottsági egyeztetéseken is többször hangsúlyozta, hogy készek vagyunk tárgyalásokat folytatni a Korengedményes rendszer hosszú távú fenntarthatóságát célzó átalakításokról.

Az MSZOSZ (2011-ig) a sorozatos tárgyalásokon kiemelte, hogy hajlandó rugalmasan és nyitottan kezelni a kérdést, valamint kompromisszum kész abban az esetben, amennyiben a kormányzat is nyit az elképzelési felé.

Az OÉT Szociális Bizottságában mind a munkavállalói oldalon, mind a munkáltatói oldalon egyetértés van abban, hogy a korengedmény intézményét 2012 január elsejét követően is **az eredeti funkcióit megtartva** - ezáltal a foglalkoztatáspolitikai céljait is elérve - működtetni kell, és a jövőbeni megállapodások kötésének lehetőségét szem előtt tartva kell átalakítani a jelenlegi szabályozási keretet.

Mind az OÉT munkavállalói oldala, mind a munkáltatói oldal egységesen kiáll a hosszú távú fenntartás mellett, melynek indoka, hogy a korengedmény **elsősorban foglalkoztatáspolitikai eszköz**, és a nyugdíjkasszát - a munkáltatói befizetések által - semmilyen formában nem terheli. (ebben a kormányzati oldallal is egyetértés van)

A korengedmény nem egy klasszikus nyugdíjazási formula, és nekünk sem célunk, hogy Magyarországon a nyugdíjasok/eltartottak száma növekedjen. Az idős munkavállalók kiszolgáltatottsága a mai munkavállalási lehetőségek ismeretében óriási, és bizonyított tény, hogy 50 éves kor fölött állásukat veszített munkavállalók újbóli elhelyezkedési esélye drasztikusan lecsökken.

A nyugdíjkorhatár küszöbén állóknak meg kell hagyni azt az esélyt, hogy egy anyagi biztonságot nyújtó ellátásra megállapodást köthessenek munkáltatóikkal, ezáltal nem jelennek meg sem szociális ellátórendszerben, az álláskereső, sem a létbizonytalanságban élők között. *(puha elbocsátási forma, mely kiszámítható anyagi biztonságot teremt a nyugdíjazásuk napjáig)*

Az MSZOSZ a jövőben el tud fogadni egy olyan intézményi keretet, struktúrát, ahol a nyugdíjrendszer helyett a foglalkoztatás rendszerében, a nyugdíjkassza helyett a **foglalkoztatási alap kezelésében megvalósítva** - ezáltal ténylegesen is a foglalkoztatáspolitikai eszközeként alkalmazva – működtetnénk tovább a korengedményt.

Az OÉT szakértőinek (mind 3 oldal) egyetértésével konszenzus van abban is, hogy ez az új elképzelés, mely egy új/más intézményi környezetbe helyezné a korengedmény lehetőségét, egyúttal megoldaná a kormányzati szakértők azon problémáját is, hogy a jelenlegi korengedményes nyugdíj, mint „nyugdíj” rontja a nyugdíjstatisztikákat, lefelé húzza a korcentrumot, és ellentétes azon kormányzati elképzelésekkel is, miszerint a korhatár előtti nyugdíjazási lehetőségeket szűkíteni kell.

Az MSZOSZ, valamint az OÉT munkáltatói/munkavállalói oldala közösen, legutóbb a 2010. december 22.-ei bizottsági ülésén felszólította a Kormányt, hogy 2011 első negyedében hívja össze az OÉT Szociális-, Gazdasági-, valamint Foglalkoztatási Bizottságait, hiszen az átalakítás több bizottságot is érint, és kezdődjenek meg az érdemi egyeztetések az adott kérdésben. Erre a találkozóra azóta sem került sor. „ (Írta: Királykúti Míra_2011)

❖ T/4663. Számú törvénytervezet lényegi elemeiről szóló összeállítás:

„Mint az a tervezet címéből is tévedhetetlenül kiderül, 2012. Január elsejétől a korhatár előtti nyugellátásokat a kormány megszünteti.

Átmeneti időszakra azonban bizonyos korosztályok, továbbá bizonyos érintett rétegek számára a korhatár előtti nyugellátások kiváltására két új fogalmat vezet be a „korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság” formájában. E két ellátást a központi költségvetés terhére kívánja finanszírozni, ezáltal a nyugdíjkasszától függetleníti, azonban továbbra is a nyugdíjfolyósító szerv folyósítja.

A megszűnő nyugellátások a következők:

- előrehozott öregségi nyugdíj,
- csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj,
- korkedvezményes nyugdíj,
- bányásznyugdíj,
- korengedményes nyugdíj,
- az ún. művészeti öregségi nyugdíj,
- a polgármesteri tisztségviselők és az önkormányzati képviselők öregségi nyugdíja,
- az Európai Parlament magyarországi képviselőinek megállapított öregségi nyugdíj,
- az országgyűlési képviselők számára -2012. január 1-jét megelőzően hatályos rendelkezések alapján megállapított - öregségi nyugdíj,
- és a szolgálati nyugdíj.

Az új ellátások megállapítására, folyósítására, igénybevitelükhöz szükséges részletekre fő szabályként a társadalombiztosítási nyugellátásokra vonatkozó jogszabályokat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy ahol nyugellátásként, vagy nyugdíjként említi a jogszabály, ott a korhatár előtti ellátást, vagy szolgálati járandóságot kell majd érteni.

A két új ellátás a tervekkel ellentétben a rendszeres évenkénti nyugdíjemelések mértékével emelkedni fog.

A tervezet kimondja, hogy 2011. december 31-ét követően korhatár előtti öregségi nyugdíj nem állapítható meg.

Kiemeli azonban, hogy mely esetekben kell a már megállapított ellátásokat **öregségi nyugdíjként 2012. Január elsejétől továbbfolyósítani.**

Ezek a következők:

- az 1949.-ben vagy azt megelőzően született, a megszűnő nyugellátások valamely formájában - a szolgálati nyugdíj kivételével- nyugdíjban részesülő személynek a nyugdíját,
- az 1954.-ben vagy azt megelőzően született, szolgálati nyugdíjban részesülő személynek a szolgálati nyugdíja csökkentések nélküli teljes összegét,
- továbbá annak a korhatár előtti öregségi nyugdíjban részesülő nőnek a korhatár előtti öregségi nyugdíját, aki 2011. december 31-én rendelkezik a Tny. 18. § (2a)–(2d) bekezdésében meghatározott jogosultsági idővel, azaz már valamilyen előrehozott/ korhatár előtti ellátásban részesül, és 2011. dec. 31-ig a 40 éves jogosultságot is megszerzi.

A második bekezdés tartalmazza a csökkentés nélküli teljes összeg fogalmát. Mit jelent ez?

A jogszabály tervezet két esetben előírja az ellátás összegének személyi jövedelemadóval csökkentését. E két forma, a szolgálati járandóság, valamint az országgyűlési képviselők, polgármesterek részére folyósítandó korhatár előtti ellátás. Erre a későbbiekben visszatérünk.

Korhatár előtti ellátásként kell továbbfolyósítani 2012. Január elsejétől:

az 1950-ben vagy ezt követően született,

- a megszűnő korhatár előtti nyugellátásban már részesülő személynek a nyugdíját (kivétel az országgyűlési képviselők és a szolgálati nyugdíj), a 2012. Januári nyugdíjmelés mértékével növelt összegben,
 - az országgyűlési képviselők nyugdíját, a 2012. évi nyugdíjmelés mértékével növelt összegben, és esetükben az ellátásuk összegét csökkenteni kell a tárgyévben érvényes SZJA mértékével.
- Jogosultak az SZJA törvény szerinti adókedvezmény érvényesítésére.

Ha módosul a SZJA mértéke, az ellátás mértéke is módosul.

Szolgálati járandóságként kell továbbfolyósítani 2012. Január elsejétől:

Az 1955-ben vagy azt követően született, szolgálati nyugdíjban részesülő személynek a nyugdíját, az éves nyugdíjmelés mértékével növelt, valamint az SZJA mértékével csökkentett összegben.

Az SZJA-val csökkentett összegű ellátás nem lehet kevesebb a 2011. December 31-én hatályos minimálbér 150%-ánál, ha a nyugdíj összege sem volt ennél alacsonyabb.

Jogosultak az SZJA törvény szerinti adókedvezmény érvényesítésére. Ha módosul a SZJA mértéke, az ellátás mértéke is módosul.

Nem csökkenthető a szolgálati járandóság összege, ha pl. a szolgálati jogviszony megszüntetése egészségi, fizikai, pszichés alkalmatlanság miatt következett be, vagy például a már megállapított nyugdíj összege nem haladta meg a minimálbér 150%-át. További részletek a tervezetben 5.§.

A tervezetben szerepel, hogy aki 2012. január elsejéig jogot szerzett **nyugdíjnövelésre** (munkavégzés), ezt a jogát a két új ellátási forma esetén is érvényesítheti.

A korhatár előtti ellátás megállapításának fontosabb szabályai:

Korhatár előtti ellátásra jogosult:

- az 1952-ben vagy azt megelőzően született nő és az 1951-ben vagy azt megelőzően született férfi, aki az előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj igénybeviteléhez szükséges szolgálati időt 2011. december 31-éig megszerezte,
- az az 1953-ben született nő, aki 59. életévét betöltötte és a korhatár előtti ellátás kezdő napjáig, de legkésőbb 2012. december 31-éig legalább 37 év szolgálati időt szerzett,
- az, aki a korhatár előtti ellátás kezdő napjáig, de legkésőbb 2012. december 31-éig karkedvezményre jogosultságot szerzett,
- az, aki 2011. december 31-éig a bányásznyugdíjra való jogosultságot megszerezte,
- az, aki 2011. december 31-éig művészeti öregségi nyugdíjra jogosultságot szerzett,
- az, akivel a biztosítással járó jogviszonyának megszüntetéséhez szükséges egyoldalú jognyilatkozatot e törvény hatálybalépését megelőzően írásban közölték, vagy a jogviszonyt megszüntető megállapodást e törvény hatálybalépését megelőzően írásban megkötötték, feltéve, hogy a biztosítással járó jogviszony megszűnését követő nap 2012. évben van, és a jogosult a biztosítással járó jogviszony megszűnését követő napon korhatár előtti nyugellátásra jogosult lett volna.

feltéve, hogy

- a korhatár előtti ellátás kezdő napjáig az öregségi nyugdíjkorhatárt nem töltötte be,
- a kezdő napján biztosítással járó jogviszonyban nem áll,
- átmeneti bányászjáradékra nem jogosult,
- és a kezdő napján rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A karkedvezmény érvényesítésénél a korhatár előtti ellátást a nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően annyi évvel kérheti ahány igazolt karkedvezményes évvel rendelkezik 2012. december 31-ig. Ha a karkedvezmény érvényesítésére 2012-ben kerül sor, akkor a korhatár előtti ellátás kezdő napját megelőző napig szerzett évek vehetők számításba.

Az ellátás összegét a társadalombiztosítás szabályai szerint kell meghatározni oly módon, ahogy az a csökkentés nélküli, a csökkentett összegű előrehozott, és az előrehozott nyugellátásokhoz tartozó szabályokat alkalmazni kell. Részletek a jogszabály tervezetben 8. §.

A szolgálati járandóság megállapításának szabályai:

2011. december 31-ét követően szolgálati járandóságra jogosult

- az, akivel felmentését közölték, azzal az indokkal, hogy a felmentési idejét követően szolgálati nyugellátásra lett volna jogosult.
- Az, akinek a megállapított rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíját felülvizsgálat keretében megszüntetik, ha megszüntetésig legalább 25 év hivatásos szolgálati jogviszonyban szerzett szolgálati időt szerzett, beleszámítva a szolgálati időbe a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban 2011. december 31-éig eltöltött időt is,

feltéve, hogy

- a szolgálati járandóság kezdő napjáig az öregségi nyugdíjkorhatárt nem töltötte be,
- a szolgálati járandóság kezdő napján biztosítással járó jogviszonyban nem áll,
- és a szolgálati járandóság kezdő napján rendszeres pénzellátásban nem részesül.

Ez esetben is a szolgálati járandóság összegét az éves nyugdíjmelés mértékével növelten, az SZJA-val csökkentve kell megállapítani a korábban említett 150%-os korlát/szabály figyelembevételével.

Kereső tevékenység a két új ellátási forma mellett:

Marad az előrehozott/korai nyugdíjak, valamint a nők 40 éves jogosultsági idejénél alkalmazott kereseti korlátozás, azaz a minimálbér 18-szorosának éves mértéke.

A szabály bővül annyival, hogy a 2008-as év előtt megállapított előrehozott ellátásban részesülőkre is kiterjesztik a korlátozást, de csak a 2012. június 30-át követően szerzett jövedelmeket fogják náluk figyelembe venni. (fél éves türelmi idő)

Az ellátásokat kérelemre szüneteltetni lehet, és szintén kérelemre, a szükséges dokumentumok benyújtásával ismételten folyósítható az ellátás. Részletek: 12.§ - 15.§.

Az ellátás megszűnésének esetei:

A korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság megszűnik, ha

- a jogosult meghal,
- a jogosult az öregségi nyugdíjkorhatárt betölti,
- a jogosult részére - a nők 40 éves jogosultsági ideje alapján - öregségi nyugdíjat állapítanak meg,
- a nyugdíjmegállapító szerv a jogosult kérelmére megszünteti, vagy
- a nyugdíjmegállapító szerv a fekete foglalkoztatás, vagy szolgálati járandóságnál jogerős bírósági döntés alapján elítélt esetben, vagy korengedményes nyugdíj szabályainak megszegése esetén hivatalból megszünteti, pl. szabálytalan visszafoglalkoztatás.

A büntetés fekete foglalkoztatás esetén maximum egy év időtartamra folyósított ellátás visszafizetése.

A korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban részesülő személyek öregségi nyugdíja:

Ha a **korhatár előtti ellátásban** részesülő személy az öregségi nyugdíjkorhatárt betölti, az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésének napjától a korhatár előtti ellátásnak a csökkentés nélküli összegét öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani. (a csökkentés az szja-t jelenti az országgyűlési képviselők esetén)

Ha a **szolgálati járandóságban** részesülő személy az öregségi nyugdíjkorhatárt betölti, az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésének napjától a szolgálati járandóság csökkentések nélküli teljes összegét öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani. (a csökkentés itt is az szja-t jelenti)

Az öregségi nyugdíj a fenti két bekezdés szerinti folyósítása esetén a nyugdíjas – a nyugdíjkorhatár betöltését követő hat hónapon belül – a nyugdíjmegállapító szervtől **kérheti az öregségi nyugdíj összegének ismételt megállapítását**, ha a korhatár előtti ellátás vagy szolgálati járandóság alatt legalább 365 nap szolgálati időt szerzett.

A hozzátartozói nyugellátások megállapítása során is a fenti szabályokban foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.
(a hozzátartozói nyugellátások megállapításának alapja is a csökkentés nélküli összeg)

A legmarkánsabb pontokat emeltem ki, rávilágítva a módosítás lényegére, de a tervezet még sok részletszabályozást, rengeteg, az új ellátási formák jogharmonizációja miatt szükséges törvény - és rendeletmódosítást tartalmaz.”

(Írta: Királykuti Míra_2011. október 18.)

2011. november 10.

Összeállította:

Királykuti Míra és Kiss Béla sk.